

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Cyceron i retoryka

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filologia klasyczna		Cykl dydaktyczny 2023/24	
Specjalność -		Kod zajęć 03FKLS.18K.14118.23	
Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej		Języki wykładowe polski	
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy	
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe	
Profil studiów profil ogólnoakademicki			
Koordynator zajęć	Piotr Bering		
Prowadzący zajęcia	Piotr Bering		
Okres Semestr 4	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Konwersatorium: 15, Zaliczenie z oceną		Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	przekazanie wiedzy na temat najważniejszych zjawisk historycznych, politycznych, literackich i teoretyczno-literackich związanych z funkcjonowaniem retoryki
C2	zaznajomienie z teorią i praktyką rzymskiej retoryki w okresie cycerońskim i wcześniejszym
C3	zapoznanie z najważniejszymi utworami poświęconymi krasomówstwu okresu cycerońskiego w przekładzie
C4	rozwinięcie umiejętności analizy i interpretacji wybranych fragmentów tekstów czytanych na zajęcia oraz zastosowania wiadomości teoretycznych przy analizie tekstów literackich
C5	wyrobienie umiejętności dokonania klasyfikacji genologicznej omawianych tekstów

Wymagania wstępne

Brak

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	wyjaśnia najważniejsze zjawiska historyczne, polityczne i literackie związane z naturą i funkcjonowaniem retoryki	FKL_K1_W02, FKL_K1_W05, FKL_K1_W06	Kolokwium ustne
W2	zna najbardziej reprezentatywne utwory retoryczne i umie wskazać ich autora	FKL_K1_W05	Kolokwium ustne
Umiejętności - Student/ka:			
U1	wykorzystuje zdobyte wiadomości do poprawnego argumentowania	FKL_K1_U01, FKL_K1_U08, FKL_K1_U10, FKL_K1_U14	Kolokwium ustne
U2	świadomie korzysta z technik retorycznych i rozumie znaczenie retoryki dla cywilizacji europejskiej	FKL_K1_U09, FKL_K1_U10, FKL_K1_U14, FKL_K1_U15	Kolokwium ustne
U3	analizuje i interpretuje wybrane utwory czytane na zajęciach, formułuje najważniejsze zagadnienia i problemy związane z tymi tekstami	FKL_K1_U06, FKL_K1_U07, FKL_K1_U08	Kolokwium ustne
U4	porównuje sposób ujęcia i funkcjonowanie tego samego tematu, wątku czy motywu w różnych utworach retorycznych ilustrując swoje wywody odpowiednimi przykładami	FKL_K1_U02	Kolokwium ustne
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	świadomie i czynnie uczestniczy w życiu społecznym i kulturalnym	FKL_K1_K02, FKL_K1_K03, FKL_K1_K05	Kolokwium ustne

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Antyczna i poantyczna teoria retoryki. Wewnętrzne podziały retoryki. Retoryka a praktyka literacka.	W1, U1	Konwersatorium
2.	Miejsce retoryki w rzeczywistości społecznej i systemie nauk.	W1, K1	Konwersatorium
3.	Gatunki retoryczne. Retoryka a homiletyka. Retoryka a epistolografia.	W2, U1	Konwersatorium
4.	Wkład teoretyczny i praktyczny Cyserona w retorykę.	W1, W2, U2	Konwersatorium
5.	Inni autorzy (<i>Rhetorica ad Herennium</i> , Kwintyliusz, <i>Rhetores Latini Minores</i> , Jan z Garlandii, Erazm z Roterdamu itp.)	W1, W2, U2	Konwersatorium
6.	Retoryka jako praktyka oratorska. Retoryka na usługach literatury.	W1, U1, U2, U3, U4	Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	Wykład konwersatoryjny, Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda badawcza (dociekania naukowego)

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	W trakcie zaliczenia ustnego student otrzymuje trzy pytania, z których co najmniej jedno ma charakter problemowy (przekrojowy). Kryteria ocen: bardzo dobry (bdb; 5,0): znakomita znajomość zjawisk politycznych, społecznych i literackich związanych z twórczością retoryczną, zwłaszcza Cyserona, znakomita umiejętność rozpoznawania, wyodrębniania i analizowania cech gatunkowych omawianych tekstów. dobry plus (+db; 4,5): bardzo dobra znajomość zjawisk politycznych, społecznych i literackich związanych twórczością retoryczną, zwłaszcza Cyserona, bardzo dobra umiejętność rozpoznawania, wyodrębniania i analizowania cech gatunkowych omawianych tekstów. dobry (db; 4,0): dobra znajomość zjawisk politycznych, społecznych i literackich związanych z twórczością retoryczną, zwłaszcza Cyserona, dobra umiejętność rozpoznawania, wyodrębniania i analizowania cech gatunkowych omawianych tekstów. dostateczny plus (+dst; 3,5): zadowalająca znajomość zjawisk politycznych, społecznych i literackich związanych z twórczością retoryczną, zwłaszcza Cyserona, zadowalająca umiejętność rozpoznawania, wyodrębniania i analizowania cech gatunkowych omawianych tekstów. dostateczny (dst; 3,0): średnio zadowalająca znajomość zjawisk politycznych, społecznych i literackich związanych z twórczością retoryczną, zwłaszcza Cyserona, średnio zadowalająca umiejętność rozpoznawania, wyodrębniania i analizowania cech gatunkowych omawianych tekstów. niedostateczny (ndst; 2,0): niezadowalająca znajomość zjawisk politycznych, społecznych i literackich związanych z twórczością retoryczną, zwłaszcza Cyserona, niezadowalająca umiejętność rozpoznawania, wyodrębniania i analizowania cech gatunkowych omawianych tekstów.

Literatura

Obowiązkowa

1. M. T. Cicero, O mówcy, przeł., kom. i wst. opatr. B. Awianowicz, Kęty 2010.
2. J. Wikarjak, Warsztat pisarski Cyserona, Poznań 1976.
3. S. Śnieżewski, Terminologia retoryczna w Institutio Oratoria Kwintyliana, Kraków 2014.
4. M. T. Cicero, Mowy wybrane, Warszawa 1960 (i późniejsze).
5. J. Z. Lichański, Retoryka od średniowiecza do baroku. Teoria i praktyka, Warszawa 1992.
6. J. Ziomek, Retoryka opisowa, Wrocław 1991 (i późniejsze).

Dodatkowa

1. Ad C. Herennium de ratione dicendi, ed. H. Caplan, London-Cambridge (Mass.) 1964.
2. M. T. Cicero, Orator, ed. R. Westman, Leipzig 1980.
3. M. T. Cicero, De l'invention, texte établi et trad. G. Achard, Paris 1994.
4. M. F. Quintilianus, Institutio Oratoria, ed. M. Winterbottom, Oxford 1970 (i późniejsze).
5. M. T. Cicero, Brutus, czyli o sławnych mówcach, przeł., wst. i przyp. opatr. M. Nowak, Warszawa 2008.
6. M. T. Cicero, Pisma filozoficzne t 1-4, Warszawa 1960-1963 (seria BKF).
7. K. Kumaniecki, Literatura rzymska. Okres cyceroński, Warszawa 1977.
8. M. Nowak, Dialog „Brutus” Marka Tuliusza Cyserona jako dzieło krytycznoliterackie, Toruń 2006.
9. Źródła wiedzy teoretycznoliterackiej w dawnej Polsce. Średniowiecze-Renesans-Barok, wst., wyb. i oprac. M. Cytowska i T. Michałowska, Warszawa 1999.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Konwersatorium	15
Czytanie wskazanej literatury	30
Przygotowanie do zajęć	5
Przygotowanie do zaliczenia	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FKL_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do krytycznej oceny posiadanej wiedzy i odbieranych treści oraz uznawania jej znaczenia w rozwiązywaniu problemów poznawczych praktycznych
FKL_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do wypełniania zobowiązań społecznych polegających na działaniach na rzecz zachowania kulturowego dziedzictwa antyku
FKL_K1_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do funkcjonowania w zróżnicowanym (także międzynarodowym) otoczeniu społeczno-kulturowym i zawodowym
FKL_K1_U01	Absolwent/ka potrafi wynajdywać, analizować, ewaluować, selekcjonować i wykorzystywać informacje dotyczące literatury oraz kultury świata antycznego i śródziemnomorskiego z wykorzystaniem źródeł teoretycznych i materiałowych
FKL_K1_U02	Absolwent/ka potrafi wykonywać operacje badawcze, pozwalające na rozwiązywanie złożonych i nietypowych problemów w zakresie literatury oraz kultury świata antycznego
FKL_K1_U06	Absolwent/ka potrafi analizować i interpretować teksty autorów antycznych pod względem formalnym i rzeczowym
FKL_K1_U07	Absolwent/ka potrafi rozpoznawać wytwory symboliczne i materialne kultury grecko-rzymskiej i sytuować je w kontekście kulturowym i historycznym
FKL_K1_U08	Absolwent/ka potrafi dostrzegać i interpretować wpływ literatury i kultury grecko-rzymskiej na literaturę i kulturę europejską
FKL_K1_U09	Absolwent/ka potrafi doceniać znaczenia nauk o starożytności dla utrzymania i rozwoju więzi społecznej na różnych poziomach oraz podjąć odpowiedzialność za zachowanie kulturowego dziedzictwa antyku, także poprzez uczestniczenie w różnych formach życia kulturalnego
FKL_K1_U10	Absolwent/ka potrafi porozumiewać się w języku polskim z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie filologii klasycznej
FKL_K1_U14	Absolwent/ka potrafi wykorzystywać posiadaną wiedzę poprzez formułowanie i rozwiązanie złożonych i nietypowych problemów oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych
FKL_K1_U15	Absolwent/ka potrafi samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie
FKL_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu terminologię z zakresu filologii klasycznej oraz metody analizy i interpretacji antycznych dzieł literackich, a także warsztat filologa klasycznego
FKL_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu literaturę antyczną, jej periodyzację, genologię oraz klasyczny kanon twórców
FKL_K1_W06	Absolwent/ka zna i rozumie w podstawowym stopniu podstawowym łacińską literaturę poantyczną